

SF

Jack L. Chalker

**VIDURNAKTIS
PRIE
SIELŲ ŠULINIO**

Knygute.lt

Jack L. Chalker

**VIDURNAKTIS
PRIE SIELŲ ŠULINIO**

Mokslinis-fantastinis
romanas

Tyrinédamas Galaktikos gelmes
žmogus tikriausiai susitiks daugybę
nežemiškų civilizacijų.

O galbūt didesnė tikimybė surasti
prieš daugelį milijonų metų
išnykusių protingų būtybių paliktas
"laikrodines minas", kurias palietus
nutiks žmogaus protui
neįsivaizduojami dalykai?

Dalgonijos planetoje pilna keistų
šulinių, kurie, atrodo, sminga į pačią
šio pasaulio širdį. Perėjus tokį
šulinį, žmogus gali pavirsti į
neįtikėtiną padarą, ar netgi
pakeisti lytį...

Iš anglų kalbos vertė ANITA KAPOČIŪTĖ
Jack L. Chalker - MIDNIGHT AT THE WELL OF SOULS
New York, Del Rey books, 1983

Copyright © by Jack L. Chalker, 1977

Cover art Copyright © by Paul R. Alexander, 1990

Vertimas į lietuvių kalbą:

© leidykla "Eridanas", 1997

© leidykla Knygute.lt, 2019

*Ši knyga skiriama Roger Zelazny,
Mark Owings, Applesusan,
Avedon bei Suzy Tiffany
dėl visiškai skirtingų priežasčių.*

DALGONIJA

Masinės žudynės paprastai atrodo dar šiurpesnės tais atvejais, kai įvykdomos labai jau netikėtoje aplinkoje, ypač kai gerai žinomas žudiko charakteris niekaip nebūtų leidęs šito tikėtis. Dalgonijos skerdynės kaip tik ir būtų tinkamas tokio šiurpaus įvykio pavyzdys.

Dalgonija yra dyka uolėta planeta, besisukanti aplink gėstančią saulę, nutvieksta viduokliškos raudonos šviesos; blausiuose saulės spinduliuose tarp paviršiaus uolų driekiasi paslaptingi šešėliai. Dalgonijoje beveik nebėra atmosferos, sunku net įsivaizduoti, jog čionai kadaise būta gyvybės; vanduo jau kada išgaravęs ar, panašiai kaip ir deguonis, įkalintas giliuose uolienu kloduose. Silpstanti saulė be pajėgia nudažyti planetos paviršių tik blausiai raudonu atspalviu, jos spindesio net nepakanka apšviesti horizontui, kuris, nepaisant žydros vis dar užsilikusių inertinių elementų miglės, toks pat tamsus, kaip ir šešėliai. Tai - tikras

Šmėklų pasaulis.

Ir vis dėlto jame lankomasi.

Devynetas pavidalų be garso žygiavo į miesto griuvėsius, kuriuos iš tolo nesunkiai buvo galima palaikyti uolų atplaišomis, stūksančiomis artimiausių kalvų keterose. Priešais atvykėlius dunksojo žalzganai rusvi aptrupėję špiliai bei griūvantys rūmai, jų fone keletas judančių figūrėlių atrodė lyg tikri nykštukai. Šiame aptemusiame, slėpiningo grožio kupiname tylos pasaulyje ryškūs buvo tik vaiskiai balti apsauginiai atvykėlių kostiumai.

Patys pastatai kiek priminė miestą, kuris prieš nesuskaičiuojamus šimtmečius galėjo būti pastatytas iš geležies kažkokios mirusios jūros dugne ir paliktas amžinam rūdijimui ir dūlėjimui gelmių druskose. Kaip ir visa planeta, miestas buvo nebylus ir išmiręs.

Atidžiau pažvelgus į miesto link traukiančius pavidalus, nesunku buvo atpažinti, kad visi jie priklauso rasei, vadinamai įmonėmis" - ir visi buvo jauniausiosios jų galaktikos spiralės atšakos gyventojai. Penketas jų buvo moterys, keturi - vyrai; jų vadas buvo liesas, iš pažiūros trapus pusamžis žmogus. Ant jo skafandro nugaros bei veidą dengiančios apsauginės plokštės buvo užrašytas jo vardas - Skanderis.

Jie, kaip ir daugelis jų pirmtakų, sustojo prie apgriuvusių miesto vartų ir užsižiūrėjo į tuos neįtikėtinus, vis dar didingus griuvėsius.

Mano vardas Ozimandijus.

*Pažvelkite į vis dar didingus mano kūrinis
ir pulkite į neviltį!*

Nieko daugiau jums nelieka...

Jei šie mažne užmirštos praeities poeto žodžiai ir nenuskambėjo jų ausyse, vis tiek šių eilučių prasmę pajuto kiekvienas. Jų galvose be paliovos dūzgė ta pati mintis, kuri nedavė ramybės ir tūkstančiams kitų, anksčiau besidairiusių ir besikapsčiusių po panašius griuvėsius daugiau nei dviejuose tuzinuose kitų išmirusių planetų. Klausimams nebuvo galo, tik vargu bau buvo įmanoma surasti atsakymus.

Kas gi buvo tie, kitados gebėję sukurti tokius didingus statinius?

Kodėl jie išmirė?

- Tai yra pirmoji jūsų, kaip baigiamojo kurso studentų, kelionė prie markovijų griuvėsių, - per portatyvinius skafandrų radijo imtuvus nuskambėjęs šaižus Skanderio balsas pažadino visus iš pagarbios baimės sukulto stingulio, -

todėl aš pateiksiu jums trumpus nurodymus. Atsiprašau, jei pasirodys, kad pernelyg išsamiai viską aiškinu, tačiau atgaivinti atmintį niekada nekenkia.

Prieš keletą šimtmečių pirmuosius štai šitokių griuvėsius atrado Džaredas Markovas planetoje, daugiau nei per šimtą šviesmečių nutolusioje nuo šitos vietos. Tąkart mūsų rasė pirmąsyk ir susidūrė su svetimo mąstymo pėdsakais mūsų Galaktikoje; be abejo, atradimas sukėlė milžinišką susidomėjimą. Buvo nustatyta, kad griuvėsių amžius siekia mažų mažiausiai ketvirtį milijono standartinių metų - kaip paaiškėjo vėliau, iš visų surastųjų liekanų šios buvo pačios jauniausios. Tapo visiškai aišku, kad tuo metu, kai mūsų rasė vis dar kapstėsi gimtajame pasaulyje, negalėdama atsidžiaugti ką tik surasta ugnimi, taigi, tuo metu kažkas kitas - štai ši tauta - jau valdė neapripiamą tarpžvaigždinę imperiją; jos dydžio mes ir dabar dar tiksliai nežinome. Kol kas aišku viena - kuo toliau mes nukeliaujame į Galaktikos gelmes, tuo daugiau surandame štai šitokių griuvėsių. Tačiau kol kas neturime netgi menkiausios užuominos, kas gi galėjo būti šių gigantiškų statinių gyventojai.

- Nejaugi neliko visiškai jokių artefaktų? - pa-

sigirdo kiek nepatikus moteriškas balsas.

- Jokių, ką tu, piliete Džeineta, turėtum kuo puikiausiai žinoti, - atsakyta buvo oficialiai, su vos juntama priekaišto gaidėle. - Štai kodėl ši paslaptis reisykiais taip siutina. Patys miestai - taip, jie išsilaikę neblogai, čia galima aptikti net šiokių tokių užuominų, leidžiančių padaryti vieną kitą išvadą apie jų statytojus. Tačiau neliko jokių baldų, jokių paveikslų, visiškai nieko, ką galėtum įtarti turėjus kokią nors buitinę paskirtį. Kambariai, kaip netrukus įsitikinsite, visiškai tušti. Be to, nerasta jokių kapinių ir visiškai jokios mechaninės įrangos.

- Tai - dėl kompiuterio, tiesa? - atsklido kitas, žemesnis moteriškas balsas - prašneko kresna mergina iš planetos su stipria gravitacija; merginos pavardė buvo Marino.

- Taip, - sutiko Skanderis. - Bet dabar judinkimės, laikas traukti į miestą. Pasišnekėti galėsime ir eidami.

Jie nužingsniavo pirmyn, ir netrukus pateko į erdvų, gal penkiasdešimties metrų pločio bulvarą. Abipus jo driekėsi kažkas panašaus į plačius šaligatvius, kurių plotis siekė nuo šešių iki aštuonių metrų, jie priminė slenkančius kosmouostų šaligatvius, kuriais paprastai patekdavai įlaipinimo aikštelėn. Tačiau nesimatė

ničnieko panašaus į konvejerio juostą, šaligatviai buvo iš to paties žalzganai rusvo akmens ar metalo, ar dar kažko, iš ko buvo pastatytas ir visas miestas.

- Šios planetos pluta, - tęsė Skanderis, - siekia maždaug nuo keturiasdešimties iki keturiasdešimt penkių kilometrų storio. Atlikus kruopščius matavimus tiek šiame, tiek ir kituose markovijų pasaulyuose, paaiškėjo, kad tarp planetos plutos ir gelmėse slypinčių uolienų esama maždaug kilometro storio ertmės. Mums pavyko išsiaiškinti, kad ši ertmė užpildyta kažkokia dirbtine plastiška medžiaga, kurioje visgi pastebėta tam tikrų gyvybės požymių - ar bent jau mes priėjome tokią išvadą. Jūs tik pagalvokite, kiek informacijos sutelpta į jūsų pačių smegenų ląsteles. O jūs juk esate pavyzdiniai genų inžinerijos technologijų pavyzdžiai, tobuli tiek fizinio, tiek protinio išsivystymo prasme, be to, esate geriausiųjų savo rasės atstovų, idealiai prisitaikiusių prie gimtųjų planetų sąlygų, dublikatai. Ir dar, nepaisant viso šito, jūs esate kur kas daugiau, nei vien tik sudedamųjų dalių suma. Jūsų ląstelės, ypač tai pasakytina apie smegenų ląsteles, geba kaupti informaciją stačiai neįtikėtinais kiekiais) Ogi šis kompiuteris po jūsų kojomis, kaip mes

manome, buvo sudarytas iš begalės dirbtinių, itin sudėtingų smegenų ląstelių. Tik pamėginkite šitai įsivaizduoti! Visą planetą gaubia kilometro storio gryniausių smegenų sluoksnis! Ir jis, kaip manome, suderintas su kiekvieno šiame mieste gyvenusio individo smegenų bangų dažniais!

Nagi, įsivaizduokite tai, jeigu tiktai pajėgsite. Pakanka tik ko nors įsigeisti - ir šit turi tai gatavaž! Maistas, baldai - jeigu tik jie naudojo ką nors panašaus - netgi meno kūriniai - visa, visa, ką tik pajėgė sukurti vietinio gyventojų protas, kompiuterio būdavo tučtuojau realizuojama! Žinoma, dabar jau ir mes turime šiokių tokių miglotų ir primityvių versijų, kaip tai būdavo padaroma, tačiau dar turės išmirti kartų kartos, gal net praeiti ištisi tūkstantmečiai, kol mes pajėgsime išspręsti šią problemą. Įsivaizduokite: bet kas, ką tik pajėgi sugalvoti, gali būti tučtuojau patiekta!

- Ši Utopinė Teorija paaiškina mažne visa, ką mes čia matome, bet taip ir neatsako į klausimą, kodėl viskas jau virtę griuvėsiais, - pasigirdo laibas paauglio vaikinuko balselis. Varnetas buvo pats jauniausias grupėje, ko gero, pats sumaniausias - ir jau be jokios abejonės, apdovanotas užvis lakiausia fantazija.

- Taip, tai tiesa, pilieti Varnetai, - pripažino Skanderis. - Vis dėlto šiuo klausimu esama bent trijų nuomonių. Viena jų tvirtina, kad kompiuteris ūmai liovėsi funkcionavęs. Antroji - kad jis stačiai pakvaišo. Gi vietiniai gyventojai nei vienu, nei kitu atveju nebepajėgė susidoroti su gedimais. Ar kas nors jūsų žino ir trečiąją teoriją?

- Stagnacija, - atsakė Džeineta. - Jie išmirė, nes jiems nebeliko dėl ko gyventi ar dirbti, nebeliko ko siekti.

- Kaip tik taip, - atsiliepė Skanderis. - Ir vis dėlto nė viena šių teorijų nėra be trūkumų. Šitokio masto tarpžvaigždinė civilizacija stačiai privalėjo apsidrausti nuo įvairiausių gedimų, be jokios abejonės, jie turėjo kažkokias atsargines sistemas. Na, jeigu kompiuteris staiga pašėlo... ką gi, tuo gal ir būtų galima patikėti, jei ne viena aplinkybė. Visi požymiai rodo, kad tas pat įvyko visose vietose vienu metu - visoje milžiniškoje jų imperijoje. Vienoje planetoje, na sakykime, keliose - ką gi, taip gal ir galėjo būti, bet tik ne visur vienu metu. Man gi labai nesinorėtų patikėti paskutiniąja teorija, tačiau bent kol kas ji atrodo užvis pagrįsčiausia. Ir vis dėlto kažkas neduoda man ramybės, kažkokia nuojauta kužda, kad jie turėjo tai numatyti ir

pasiruošti netgi šitokiam atvejui.

- Galbūt jie patys ir užprogramavo savo nuosmukį, - pakišo mintį Varnetas. - O paskui procesas tapo nebevaldomas ir pernelyg išsikerojo.

- Ką? - Skanderio balse nuskambėjo ir nuostaba, ir gyvas susidomėjimas. - Užprogramuotas - suplanuotas nuosmukis? Iš tiesų įdomi teorija, pilieti Varnetai. Tikiuosi, ilgainiui mes tai išsiaiškinsime.

Jis mostelėjo, ir visi suėjo į pastato vidų pro keistas šešiakampes duris. Atrodė, kad visos jos čionai yra kaip tik šešiakampio formos. Vidinė patalpos erdvė buvo stačiai milžiniška, tačiau nesimatė nė menkiausios detalės, nė menkiausios užuominos, iš kurios galėtum bent mėginti įspėti kambario paskirtį. Patalpa šiek tiek priminė gyvenamąjį kambarį ar sandėlį, kurio įnamiai išsikraustė, drauge pasiimdami ir visą savo turtą.

- Šis kambarys, - pabrėžė Skanderis savo palydovams, - yra šešiakampis, kaip šešiakampis yra ir pats miestas, ir visa kita jame, jei tik pažvelgsime tam tikru rakursu. Atrodo, kad skaičius šeši vietiniams gyventojams buvo labai svarbus. Arba šventas. Iš to, o taip pat ir iš durų, langų bei panašių dalykų dydžio bei

formos, jau neminint šaligatvių pločio, mes galime bent šiek tiek nutuokti, kaipgi tie čiabuviai atrodė. Manome, kad jie galėjo būti kalno viršūnės ar ropės pavidalo ir turėjo šešias galūnes, greičiausiai čiuptuvus, kuriais pasiramsčiuodavo vaikščiodami, o gal naudotosi jais vietoje rankų. Įtariame, kad visa jų pasaulio sandara rėmėsi šešetais - šešetainė matematikos bei architektūros sistema, gali būti, kad jie turėjo šešias, ratu išdėstytas akis. Sprendžiant iš durų formos ir patalpų erdvės, markovijai, matyt, buvo gerų dviejų metrų ūgio ir netgi dar platesni per juosmenį - kaip tik toje vietoje, mūsų manymu, prie kūno buvo pritvirtinti čiuptuvai ar rankos, ar kas kita, kad ir kas tai bebūtų, ir kaip tik todėl ties ta vieta visos durų angos praplatėja.

Kurį laiką būrelis stovėjo nekrustelėdamas - visi mėgino įsivaizduoti šitokius padarus, gyvenančius milžiniškuose kambariuose, vaikštinėjančius plačiais bulvarais.

- Manau, dabar jau pats metas grįžti į stovyklą, - galų gale ištarė Skanderis. - Jūs dar turėsite iki soties laiko kaip reikiant viską čia išžvalgyti, galėsite įkišti nosis į kiekvieną plyšelį, iššniukštinti kiekvieną užkaborį.

Iš tiesų, grupė buvo atkakusi čionai metams,

ir visą tą laiką turėjo dirbti Universiteto stotyje, profesoriaus vadovaujama.

Silpnos traukos jėgos sąlygomis jie nužingsniavo atgal pakankamai sparčiai, netruko nė valandos, kol pasiekė už penkių kilometrų nuo miesto vartų įsikūrusią bazinę stovyklą.

Pati stovykla priminė kažkokio keisto cirko palapines, iš viso jų buvo devynios, tokios pat vaiskiai baltos, kaip ir apsauginiai skafandrai. Ilgi palapines jungiantys vamzdžiai protarpiais susigarankščiuodavo, mat be paliovos veikiančios kompiuteriai nuolat reguliavo temperatūrą ir slėgį, kad palapinės visą laiką būtų stabiliai išsipūtusios. Šitokiame išmirusiame pasaulyje mažne nieko daugiau ir nereikėjo, palapinių vidus buvo padengtas tokia medžiaga, kad jos beveik niekas nebūtų įstengęs praplėsti ar pradurti. Ir vis dėlto, jei taip atsitiktų, tokiu atveju žūtų tikrai atsidūrusieji pažeistame sektoriuje, visą kitą palapinių komplekso dalį kompiuteriai kaipmat izoliuotų.

Skanderis įėjo vidun paskutinis, į šliuzo kamerą jis įlipo tik tada, kai įsitikino, kad nė vienas jo globotinių ar svarbesnių įrangos detalių neliko lauke. Tuo metu, kai šliuzas išlygino slėgį ir įleido jį vidun, visi kiti jau buvo bebaigią nusivilkti apsauginius skafandrus....